

Бурій С.А., Краснянська Н.Л.
ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

УДК 658.29.(045)

Анотація. У статті розглянуто суть категорії «стійкість» та уточнено значення поняття «стійкість підприємства». Проведено аналіз різних точок зору та визначено зміст поняття «економічна стійкість» і досліджено поділ її на певні види за відповідними критеріями. Розкрито характер впливу окремих елементів економічної стійкості на стійке функціонування підприємства. Визначено суть, завдання та особливості організаційної стійкості. Узагальнено різні підходи щодо змісту основних характеристик економічної та організаційної стійкості. Розглянуто теоретичні аспекти категорії «організаційно-економічна стійкість підприємства». Уточнено поняття «організаційно-економічна стійкість підприємства».

Ключові слова: стійкість, підприємство, рівновага, система, функціонування, розвиток.

Анотация. В статье рассмотрена суть категории «устойчивость» и уточнено значение понятия «устойчивость предприятия». Проведен анализ разных точек зрения и определено содержание понятия «экономическая устойчивость», также исследовано разделение ее на определенные виды за соответствующими критериями. Раскрыт характер влияния отдельных элементов экономической устойчивости на стойкое функционирование предприятия. Определено суть, задания и особенности организационной устойчивости. Обобщено разные подходы относительно содержания основных характеристик экономической и организационной стойкости. Рассмотрены теоретические аспекты категории организационно-экономической устойчивости предприятия. Уточнено понятие «организационно-экономическая устойчивость предприятия».

Ключевые слова: устойчивость, предприятие, равновесие, система, функционирование, развитие.

Summary. This publication describes the one of the basic conditions of the provision the stability and development of the enterprise. The analysis of the stability of the enterprise is performed. As a result, the nature of the category of "stability" in systems theory is considered and its division into some types according to the relevant criteria is investigated. The meaning of the category of "the enterprise's stability" is defined. The basic factors of the external and internal environments, which affect the level of stability of enterprises is systematized. The connection between the innovational attractiveness of enterprise and economic stability of its activities is identified. The structural components of the economic stability of the enterprise are explained. The concept of "economic stability of the enterprise" is clarified. The lack of the explanation of institutional stability of the enterprise and its impact on the results of its economic stability in the scientific works is identified. The essence of management of organizational stability of businesses is revealed. The functional environment of organizational stability is described. The principal components of the organizational stability are told. The category of "organizational and economic stability" is defined. The organizational and economic management is proposed. The theoretical aspects of control of the organizational and economic stability of businesses are reviewed. A step-by-step system of enterprise management was suggested in accordance with its goals in order to ensure stable functioning and development. The necessity in a deeper study of the organizational and economic stability is defined.

Keywords: sustainability, the company, the balance, the system operation, development.

Постановка проблеми. Реалії сучасності говорять нам про те, що в умовах безперервного зростання динамічності середовища і постійного впливу різноманітних ризиків навіть провідні промислові корпорації світу зазнають значного скорочення обсягів діяльності підприємства, падіння рівня рентабельності. Що ж стосується ситуації в Україні, то у відповідності до даних Державного комітету статистики в Україні, у 2012 р. спостерігалось значне скорочення індексу промислової продукції. Ситуація є складною і відновлення в економіці перебуває на грані зриву.

Вітчизняні підприємства особливо вразливі до впливу дестабілізуючих зовнішніх чи внутрішніх факторів, які призводять до непередбачуваних ситуацій. Внаслідок цього багато підприємств опиняються на межі банкрутства, і у терміновому порядку вирішують питання забезпечення їхнього подальшого функціонування. На жаль, лише невелика частка підприємств ставить перед собою чітку мету виживання на ринку із стрімкою орієнтацією на подальший розвиток та власні ресурси. Адже імовірність державної підтримки в умовах постійних змін у законодавстві, підвищення рівня конкуренції у глобальних масштабах, зростання динамічності кон'юнктури національного ринку та колосальних розмірів державного боргу є низькою. Тому сьогодні гостро актуальним є питання розробки та впровадження на практиці вітчизняними підприємствами такої системи управління, яка б ставила за головну мету та була спроможна забезпечити стійке і експансійно-ефективне функціонування підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження теоретичних і практичних аспектів стійкості підприємства можна зустріти в роботах таких вітчизняних і закордонних вчених-дослідників, як Н. В. Алексеєнко, О. В. Ареф'єва, С. П. Бараненко, О. В. Василенка, О. Н. Зайцева, О. М. Зеткіної, В. Л. Іванова, А. В. Кучерявого, Г. А. Мохонька, Н. А. Сабанчієва, Т. В. Сухорукова, А. В. Севастьянов, Н. В. Шандова, В.В. Шеметов та ін. Вони стосуються здебільшого визначення категорії "економічна (або стратегічна) стійкість", факторів стійкості підприємства та розробки методичних основ визначення її рівня. Більшість науковців наголошує, що фінансова стійкість – це головний компонент стійкості розвитку підприємства, основа стабільної роботи в ринкових умовах, що може забезпечити ряд переваг, порівняно з

іншими підприємствами при залученні інвестиційних ресурсів, професіональних кадрів, освоєнні нових ринків.

Методичні підходи до оцінки, прогнозування та формування умов забезпечення фінансової стійкості підприємства найбільш докладно висвітлено в працях Л. Т. Гіляровської, С. С. Гринкевича, О. В. Мороза, В. В. Ковалева, Л. Н. Родіонової, Н. І. Соловйова та багатьох інших. Але не можна не зазначити, що поряд з нестабільністю фінансової ситуації, можуть виникнути проблеми зі здатністю підприємства підтримувати та своєчасно оновлювати техніко-технологічну базу, утримувати конкурентні позиції на ключових ринках, мінімізувати шкідливий вплив господарської діяльності на оточуюче середовище, забезпечити низьку плінність кадрів тощо.

На даний момент існують роботи, присвячені розгляду сутності та оцінці таких складових, як організаційна стійкість М. І. Зименком, С. П. Бараненко та В. В. Шеметов – одні з не багатьох вчених, які достатньо глибоко розкрили сутність та напрями забезпечення стійкості в розрізі її складових. Але, не дивлячись на різноманітність підходів до даної проблематики, вирішенню питань щодо розкриття сутності категорії «організаційно-економічна стійкість» та розробки комплексу напрямів забезпечення стійкого розвитку підприємства не приділено достатньої уваги. Зазначене вище і обумовлює актуальність вивчення теоретичних аспектів, пов'язаних зі забезпеченням організаційно-економічної стійкості підприємства в цілому та в розрізі її складових.

Мета статті. З огляду на результати вивчення означеної у списку використаних джерел літератури, метою дослідження є уточнення сутності категорії «стійкість підприємства», аналіз різних точок зору на зміст поняття «економічна стійкість», аналіз теоретичних підходів до визначення поняття «організаційно-економічна стійкість підприємства». Вирішення поставлених завдань дозволить розглядати поняття «організаційно-економічна стійкість підприємства» більш комплексно та багатогранно.

Виклад основного матеріалу. Під процесом функціонування розуміють поточну виробничо-господарську діяльність у рамках досягнутої якості, спрямовану на реалізацію усіх виробничих функцій для задоволення суспільних потреб у благах і послугах [13], проте нестабільність ринкового середовища, невизначеність майбутніх орієнтирів діяльності підприємства обумовлює необхідність створення передумов для забезпечення їхнього стійкого функціонування, що дозволить виявити резерви та можливості розвитку підприємства, а також своєчасно реагувати на виникнення кризових ситуацій. З іншого боку, стійкість трактується як властивість системи так реагувати на зміни зовнішнього середовища, щоб не лише генерувати чинники, які зумовлюють її врівноважений стан, а й забезпечувати подальший розвиток, що обумовлено її здатністю зберігати рівновагу і повертатись у вихідне положення незалежно від зовнішнього впливу [17].

Стійкість – це здатність підприємства, як економічної системи, зберігати рівноважний стан у процесі свого функціонування, не виходячи за межі області значень ключових параметрів, забезпечуючи допустимий ступінь ризику, вільно маневрувати в разі дії дестабілізуючих чинників, адаптуватися та виконувати поставлені завдання.

Заслугове на увагу підхід, згідно якого стійкість поділяється на слабку і сильну [21], при цьому, основою сталого розвитку є збереження капіталу, як створеного людиною, так і природного, хоча існуюча практика розрахунків направлена на збереження тільки створеного людиною капіталу, і природний капітал економічно майже не обчислювався. Процес управління стійкістю підприємства, має складний характер, потребує урахування великої кількості чинників при прийнятті рішень урахування великої кількості чинників, особливостей чинного законодавства, сучасних форм організації бізнесу, ринкової кон'юнктури та ін. [12].

Огляд економічної літератури свідчить про існування значної кількості видів стійкості підприємства: економічної, фінансової, організаційної, технічної та технологічної, ринкової, організаційної, кадрової, екологічної, стратегічної стійкості, стійкості ліквідності і розвитку, стійкості підприємницьких структур, стійкості зовнішніх зв'язків, соціально-психологічної, комунікаційної, інноваційної, структурної та ін.

Для оцінювання рівня стійкості функціонування та розвитку підприємств ми пропонуємо виділяти економічну та організаційну компоненти. Рівень економічної стійкості слід визначати на підставі значень показників відповідно до визначених її складових, які відображають окремі аспекти економіки суб'єкта господарювання [4]. Економічну стійкість не можна звести до простої суми її складових частин, адже вона забезпечується у результаті їхньої спільної взаємодії та виникнення певного синергійного ефекту. Далі розглянемо основні підходи вітчизняних науковців щодо визначення компоненту економічної стійкості суб'єкта господарювання.

Розглянувши трактування стійкості, рівноваги згідно з теоріями систем та організації, вважаємо за доцільне розглядати категорії «стійкості функціонування» та «стійкості розвитку підприємства» згідно з першим підходом. Тому надалі виникає необхідність у порівнянні існуючих дефініцій «економічної стійкості», «стійкого розвитку», розгляді та дослідженні їхніх складових елементів, що були виокремлені прихильниками цього підходу. У табл. 1 наведено найуживаніші трактування поняття «економічна стійкість».

Таблиця 1. Підходи авторів щодо визначення поняття «економічна стійкість підприємства»

Джерело	Позиції авторів щодо трактування поняття «економічна стійкість підприємства»
	Це стан підприємства або ресурсів...
Алксссенко Н. [1]	Стан його матеріальних, економічних і трудових ресурсів, їх розподіл і використання, які забезпечують розвиток підприємства на основі зростання прибутку і капіталу при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності в умовах допустимого рівня ризиків
Зайцев О. [10]	Такий стан підприємства, при якому зберігається здатність ефективного функціонування і стабільного прогресивного розвитку при негативних впливах зовнішнього середовища
Медведєв В. [16]	Рівноважний збалансований стан економічних ресурсів, який забезпечує стабільну прибутковість і нормальні умови для розширеного відтворення в тривалій перспективі з врахуванням найважливіших зовнішніх і внутрішніх чинників
	Це рівновага або здатність повертатись до неї...
Анохін С. [2]	Такий рівноважний стан промислового підприємства, при якому економічні й управлінські рішення здатні регулювати основні чинники стійкого положення підприємства: управління, виробництва, фінансів, персоналу і стратегії в заданих межах ризику
Колодізєв О., Нужний К. [14]	Стан рівноваги або здатність повертатися в цей стан відкритої соціально-економічної системи (підприємства), після того як мало місце виведення з цього стану зовнішніми й внутрішніми збурюючими впливами за рахунок ефективного використання усіх видів ресурсів з подальшою спроможністю забезпечувати оптимальний процес їх поповнення
Сімех Ю. [19]	Це потенційні можливості підприємства повернутися у стан рівноваги, в якому підприємство має позитивну динаміку функціонування, або не виходить за межі
	Це здатність підприємства (системи) ...
Бугай В. [5]	Здатність підприємства поглинати зовнішні й внутрішні дестабілізуючі фактори через ефективне застосування своїх ресурсів за рахунок використання і вдосконалення економічного потенціалу
Василенко О. [7]	Здатність системи зберігати свій працездатний стан щодо досягнення запланованих результатів за наявності різних мінливих впливів
Відеке Б. [8]	Здатність системи зберігати рух за означеною траєкторією, тобто дотримуватись визначеного режиму функціонування
Коренченко Р. [15]	Здатність підприємства до самозбереження, тобто раціонального використання резервів підприємства у часі, що дають можливість протистояти впливові зовнішніх факторів
Коренченко Р. [15]	Здатність підприємства до самозбереження, тобто раціонального використання резервів підприємства у часі, що дають можливість протистояти впливові зовнішніх факторів
Іванов В. [12]	Здатність економічної системи не відхилитися від свого стану (статистичного або динамічного) при різних внутрішніх і зовнішніх дестабілізуючих впливах за рахунок ефективного формування і використання фінансових, виробничих і організаційних механізмів.
Ареф'єва О., Городянська Д. [3]	Сукупність взаємообумовлених та взаємопов'язаних складових, які за будь-яких умов забезпечують здатність до ведення діяльності підприємств, запас ресурсів (ресурсного потенціалу) та збалансований процес функціонування
Бурда А. [6]	Системне явище, яке виступає індикатором відхилень від потенційно можливого конкурентного стану на певному етапі життєдіяльності підприємства
Єрмейчук Р. [9]	Така організація його виробничо-господарської діяльності, що дає змогу забезпечити стабільні техніко-економічні показники з позитивною динамікою й ефективно адаптуватися до збурювань навколишнього й внутрішнього середовища
Малінін К. [20]	Адекватність системи середовищу, як зовнішньому, так і внутрішньому, що передбачає знаходження параметрів системи в деякому допустимому околі, що забезпечує її функціонування і розвиток

Отже, узагальнивши та порівнявши існуючі підходи до трактувань поняття «економічна стійкість підприємства», можна зробити висновок, що найчастіше автори використовували такі складові дефініції: «стійкість або економічна стійкість – це стан підприємства» та «економічна стійкість підприємства» забезпечується за рахунок використання ресурсів підприємства. Дещо рідше під стійкістю (економічною стійкістю підприємства) науковці розуміють рівновагу, або здатність повернутися до рівноваги. Проте, на наш погляд, таке тлумачення не є точним, оскільки згідно з теорією систем рівновага є окремим випадком стійкості системи. Слід дотримуватись точки зору науковців, які економічну стійкість розглядають як здатність (властивість, характеристику) підприємства, оцінити рівень якої можна за допомогою аналізування показників динаміки стану (поведінки) та структури суб'єкта господарювання.

Таким чином, узагальнення визначень економічної стійкості дає можливість виявити, що більшість економістів уявляють економічну стійкість як характеристику здатності підприємства зберігати свої основні параметри на певному рівні й стабільно функціонувати в умовах впливу зовнішніх і внутрішніх факторів різної природи. Проте у вищезгаданих працях, які були виконані в їхніх предметних дослідженнях, немає відображення організаційної діяльності підприємства і впливу її результатів на його економічну стійкість, незважаючи на те, що з урахуванням об'єктивних умов у зовнішньому середовищі на практиці підприємства мають використовувати нові та ефективні системи менеджменту для забезпечення стійкого функціонування й розвитку.

Однією з проблем оцінки економічної стійкості промислових підприємств є низький рівень методологічної підтримки та відсутність у економістів підприємства якісного інструментарію вибору різних варіантів управлінських рішень, що мали б ґрунтуватися саме на рівні економічної стійкості.

Організаційна стійкість підприємства повинна характеризуватися наявністю регламентів і стратегічних планів в діяльності підприємства і постійним контролем за їх виконанням, а також розробки конкретного плану дій на певний термін для запобігання кризовим ситуаціям. Організаційна стійкість означає, що підприємство шляхом часткових структурних змін або без них здатне витримати будь-які дії, не припиняючи функціонування і задовольняючи потреби населення в готовій продукції підприємства.

Організаційна стійкість, на думку авторів, робить істотний вплив на економічну і фінансову стійкість підприємства [18]. Наведемо основні складові організаційної стійкості: виробничо-технічну і фінансово-економічну. Функціональне оточення організаційної стійкості складається з організації технологічного процесу, планування виробництва, контролю, управління інформацією, управління персоналом, маркетингу і менеджменту [20].

Організаційна структура управління підприємства повинна бути раціональною, мати весь комплекс функціональних відділів і підрозділів для здійснення виробничої діяльності. Вона повинна відображати стратегію, забезпечуючи стійкість функціонування підприємства.

Найбільш адекватним поставленій меті, представляється наступне трактування категорії «організаційно-економічна стійкість підприємства»: здатність до створення та підтримки в стабільному стані організаційної структури управління підприємством, яка б володіла можливістю за рахунок незначних втрат організаційних ресурсів та зміни конфігурації, а також доступних підходів та методів управління, адекватно та оперативно реагувати на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища, що дестабілізують діяльність підприємства, підтримуючи на заздалегідь заданому рівні його основні фінансово-економічні показники [11].

Один із можливих напрямів розвитку проблеми ефективного управління організаційно-економічною стійкістю є забезпечення стійкості безпосередньо в самій системі управління підприємством, ідеях, правилах побудови і здійснення підприємницької діяльності. Різні підрозділи та служби підприємства елементами однієї системи і ефективна їх взаємодія – це один з факторів стійкості усього підприємства як цілісної одиниці. Процес забезпечення організаційно-економічної стійкості може бути поділений на декілька етапів: визначення цілей забезпечення організаційно-економічної стійкості за функціональними сферами діяльності підприємства; аналіз існуючої системи підприємства; виявлення організаційних розривів в системі управлінні підприємства; формування засобів організаційного реагування ліквідації організаційних розривів у системі управління підприємства; розробка рекомендацій щодо використання методів організаційного реагування в ліквідації організаційних розривів в системі управління підприємством.

Висновки. Отже, стійке функціонування підприємства у сучасних умовах господарювання, що характеризуються досить значними змінами як у економіці країни, так і розвитку окремих галузей промисловості, необхідно розглядати крізь призму взаємовпливу і взаємодії складових організаційної та економічної стійкості, як важливу передумову забезпечення загальної стійкості сучасного підприємства, що дозволить не тільки підвищити фінансові результати його діяльності, а й реалізувати існуючі можливості підприємства щодо забезпечення умов сталого розвитку. Подальший розвиток підприємств забезпечується передусім ефективною системою менеджменту економічної стійкості і її здатністю до оперативного реагування на вплив дестабілізуючих факторів. У зв'язку з цим, проблематика організаційно-економічної стійкості підприємства потребує подальших наукових розробок та обґрунтування теоретичних, методичних і прикладних рекомендацій щодо підвищення ефективності системи менеджменту економічною та організаційною стійкістю підприємства.

Перспективи подальших досліджень. Питання забезпечення організаційно-економічної стійкості підприємства, поетапний процес її забезпечення, а також виявлення факторів, що впливають на стан і розвиток підприємства, побудова системи індикаторів організаційно-економічної стійкості промислових підприємств можуть бути темами подальших досліджень.

Джерела та література:

1. Алексеенко Н. В. Устойчивое развитие предприятия как фактор экономического роста / Н. В. Алексеенко // Экономика і організація управління : зб. наук. пр. – Вип. № 3 / під. заг. ред. П. В. Єгорова. – Донецьк : ДонПУ, Каштан, 2008. – С. 59 – 65.
2. Анохин С. П. Методика моделирования экономической устойчивости промышленных предприятий в современных условиях / С. П. Анохин. - Саратов: Саратов. гос. техн. ун-т, 2000. – 40 с.
3. Ареф'єва О. В. Економічна стійкість підприємства : сутність, складові та заходи з її забезпечення / О. В. Ареф'єва, Д. М. Городянська // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 8. – С. 83 – 90.
4. Баранівська Х. С. Класифікація стійкості підприємства / Х. С. Баранівська // Економічні науки. Серія «Економіка та менеджмент»: Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. – Випуск 7 (26). Частина 1. – Луцьк, 2010. – С. 210 – 222.
5. Бугай В. З. Аналіз та оцінка фінансової стійкості підприємства / В. З. Бугай, В. М. Омельченко // Держава та регіони. – 2008. – № 1. – С. 34 – 39.
6. Бурда А. І. Методичні підходи до оцінювання впливу складників тріади потенціалу на сталий розвиток підприємства / А. І. Бурда // Науковий вісник НДТУ України: Зб. наук.-техн. пр. – Львів : РВВ НЛТУ, України. – 2009. – Вип. 19.12. – С. 141 – 153.
7. Василенко А. В. Менеджмент устойчивого развития предприятий : монография / А. В. Василенко. – К. : Центр учебной литературы, 2005. – 648 с.
8. Видеке Б. Система рациональной организации металлургического производства / Б. Видеке, О. Б. Пеанов – Х. : Изд-во "Основа". – 1994. – 174 с.
9. Еремейчук Р. А. Обоснование стратегии устойчивого развития предприятия / Р. А. Еремейчук // Экономика розвитку. – 2002. – № 2(22). – С. 56 – 60.
10. Зайцев О. Н. Оценка экономической устойчивости промышленных предприятий (на примере промышленности строительных материалов): автореф. дисс. соискателя ученой степени канд. экон.

- наук: 08.00.05 «Економика и управление народным хозяйством» / О. Н. Зайцев. – Хабаровск. 2007. – 23 с.
11. Иванов В. Л. Забезпечення організаційно-економічної стійкості промислового підприємства / В. Л. Иванов, В. А. Малов // Економіка. Менеджмент. Підприємство. – 2010. - № 22. - С 32 – 39.
 12. Иванов В. Л. Управління економічною стійкістю промислових підприємств (на прикладі підприємств машинобудівного комплексу): [монографія] / В. Л. Иванов. – Луганськ : СНУ ім. В. Даля. – 2005. – 268 с.
 13. Карлоф Б. Вызов лидеров / Б. Карлоф, С. Седерберг // Пер. с швед. – М. : Дело, 1996. – 351 с.
 14. Колодизев О. М. Дослідження сутності та змісту економічної стійкості підприємства / О. М. Колодизев, К. М. Нужний // Науч.-техн. сб. : Коммунальное хозяйство городов. – 2007. – №78. – С. 238 – 243.
 15. Коренченко Р. А. Общая теория организации : учебник для вузов / Р. А. Коренченко. – М. : Юнити - ДАНА, 2003. – 286 с.
 16. Медведев В. А. Устойчивое развитие общества: модели, стратегия / В. А. Медведев. – М. : Академия. 2001. – 267 с.
 17. Новоселецький Б. М. Модулювання стійкості функціонування підприємства з урахуванням ризику: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. Наук : 08.00.11 / О. М. Новоселецький. – К., 2008. – 18 с.
 18. Седікова І. О. Питання аналізу та оцінки організаційних структур управління підприємств зернопереробної галузі / І. О. Седікова, З. І. Шевченко // Економіка: проблеми теорії та практики (Збірник наукових праць). Випуск 250. Т. VIII. Дніпропетровський національний університет. – Дніпропетровськ, 2009. – С. 1842 – 1853.
 19. Сімах Ю. А. Визначення поняття конкурентостійкості підприємства / Ю. А. Сімах // Вісник Міжнародного Слов'янського університету. Серія «Економічні науки». – Т. X. – 2007. – № 1. – С. 12 – 16.
 20. Шевченко З. І. Підвищення організаційної стійкості підприємств зернопереробної галузі / З. І. Шевченко, І. О. Седікова // Економіка харчової промисловості. – 2010. - № 1. – С. 30 – 35.
 21. Ячменьова В. М. Ідентифікація стійкості діяльності промислових підприємств : [монографія] / В. М. Ячменьова. – Сімферополь : ДОЛЯ, 2007. – 384 с.

Гнатенко Є.П.

УДК 637.1 : 338.43

МАКСИМІЗАЦІЯ ЧИСТОГО ПРИБУТКУ - ДЖЕРЕЛО ЗРОСТАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

***Анотація.** У статті здійснено дослідження формування чистого прибутку на п'яти найбільших молокопереробних підприємствах Миколаївської області. Позначені причини отримання деякими підприємствами чистого збитку. Для максимізації чистого прибутку розроблена економіко-математична модель. На основі оптимального обсягу і структури виробництва і реалізації продукції визначена максимальна сума чистого прибутку, зростання економічного потенціалу молокопереробного підприємства, а також необхідний обсяг закупівлі молокоцирковини.*

***Ключові слова:** чистий прибуток, економічний потенціал, обсяг, структура виробництва продукції, молокопереробні підприємства.*

***Аннотация.** В статье проведено исследование формирования чистой прибыли на пяти крупных молокоперерабатывающих предприятиях Николаевской области. Обозначены причины получения некоторыми предприятиями чистого убытка. Для максимизации чистой прибыли разработана экономико-математическая модель. На основе оптимального объема и структуры производства и реализации продукции определена максимальная сумма чистой прибыли, рост экономического потенциала молокоперерабатывающего предприятия, а также необходимый объем закупки молокосырья.*

***Ключевые слова:** чистая прибыль, экономический потенциал, объем, структура производства продукции, молокоперерабатывающие предприятия.*

***Summary.** Activities can not be effective if the company receives damages. An important indicator for determining the efficiency of dairy companies is the absolute amount of profit including earnings from operations. In addition, the development of enterprises provided a net profit. In the article the study of the formation of the net profit for the five major dairy establishments Mykolaiv region. Identified the reasons for getting a net loss of some enterprises. In order to maximize profits dairy company proposed to increase the volume of production and sales of products and review product strategy. Using economic - mathematical model based on indicators: production volume by product, the cost and the price of 1 ton of each product, the net profit of each type of commodity products, the forecast of production and sales by product for the enterprise. In this regard, net profit growth of over 70%, which contributes to the growth of the economic potential of the enterprise. Furthermore, based on the data model defines the required purchase amount of milk. Implemented a general forecast consumption of milk on the production of specific types of products. The total amount of net profit may be directed to the development of the resource base.*

***Keywords:** net profit, economic potential, the size, the structure of production, milk processing enterprises.*